

Sult.

(Fortsat).

Kulden river, men jeg fryser ikke. Kalle rejser sig fra Risten og kommer hen imod mig, han spørger ikke om noget, Skuffelser er han vant til. Uden at sige noget trækker han Haanden um imod Vidueslyset, i Haandfladen ligger en Ticut og skinner, den har han tippet.

Vi har gaaet længe, vistnok meget længe, og Tankerne har nok drejet sig om det samme: det bedste Udbylte af Ticuten. Pludselig siger Kalle:

»Vi la'r Ticuten springe, og gaar ned og sover.« Ticuten er vekslat i to Femmere, lidt efter klirrer de i den automatiske Kontrol til den Underjordiske Bane.

Vi sidder varmt og behageligt i et Tog og halvsover. Ved Stoppestederne strømmer Folk ind og ud; vi bliver siddende. Kalle har stukket sine Fødder ind under Sædet, fordi hans mærkelige Fodbeklædning vækker Opsigt.

Sulten er ikke saa slem mer; vi er sunken hen i en Slags Velvære. Vi venter bare paa en Chance til at ligge. Ved sidste Holdeplads syntes den nær, men endnu et Par Passagerer er dukket op. Kalle sover fast. Over for mig sidder en Mand i Arbejdstøj og læser i en Avis, foran sig paa Gulvet har han stiller en »Basket« med Varer, Enden af et Franskbrød stikker op.

Det Franskbrød holder mig vaagen — eller sover jeg alligevel? Jeg viser Kalle, at Brødet snart er bagt. Vi kan se det gennem Vinduet. »Det faar for megen Varme«, siger han. Jeg mener, at det ikke kan faa for meget, men Kalle er stadig mistroisk. Han faar ogsaa Ret. Brødet er svulmet op, det er ved at fylde hele Kupéen. Den

varme Damp staar ud fra det, og det vokser og vokser, og vi kan ikke komme bort, Kalles Fødder er for store. . .

Igen holder Toget, maaske for hundrede Gang i Løbet af Natten; det ved vi ikke, det er ogsaa lige meget. Det maa være meget sent, kun faa Mennesker er paa Peronerne. Manden med Franskbrødet er den sidste, som gaar ud. Kalle sover endnu. Han er nok i Sverige i sine Drømme. Man skulde tro det, han ser saa mild ud, trods alt.

Det kan ikke ha' sin Rigtighed, at Manden la'r Franskbrødet med sig, det er jo mit. Det rager stadig oven ud. Det gi'r mig en underlig indbildt Styrke. Kun et Sekund, og jeg har det mellem Hænderne, herlige Følelser strømmer igennem mig. For ingen Pris vil jeg slippe det, selv om Politiet kommer; men Manden er gaaet uden at mærke noget.

Vi er blevet hældt ud, men venter paa næste Tog, det varer nok længe. Brødet er spist, og vi søger efter Vand. Det er koldt. Vi maa snart ind igen. Vi kører uanstændigt, snart i et Lokalt, snart i et Eksprestog. Uheld følger os, vi bliver ofte smidt ud; Sovn bliver der kun lidt af. Vi ved snart ikke, om det er Morgen eller Aften. Paa en af Peronerne har vi set os selv i et Reklamespejl; vi ser farligt ud, vi ligner Lig i Pjalter; vi blev bange for os selv.

Min Samvittighed er daarlig, den og halvgale Tanker nager! Manden, som jeg bestjal, hvordan vil det gaa ham? Han har maaske smaa Børn, som sulter — som sulter mer end jeg. Andet kommer der i Vejen og forer Tankerne andet Steds. Jeg har Følelsen af, at en bestemt Person skygger os, en Mand i en stor sort Frakke — Hornbriller og blod Hat. Det giver et Sæt i mig, og jeg puffer Kalle i Siden. Der lige overfor os sidder Manden med Hornbrillerne. Hvad mon han vil os? Han fikserer os skarpt igennem Glas-

sene, som synes uhyre store og skarpe, Øjnene er rolige, men gennemtrængende. De Øjne. Paa sidste Perron saa vi ham ogsaa og folte os ilde berørt under hans ikke helt uinteresserede Blik.

»En Snuser,« hviskede Kalle, og trækker paa Næsen.

Toget holder, Døren i Midten aabner sig mekanisk. Een Tanke bemægtiger os: Friheden. Vi stormer ud. Benene er blytunge, og vi kan ikke flytte dem hurtigt nok.

»Op paa Gaden, op paa Gaden,« stønner Kalle. Rigtigt nok, Manden er efter os, og han gør Tegn til os om at vente.

»Kender ham ikke,« siger Kalle. Han er ikke færdig endnu. Trappen op til Gaden maa tages i et Par Spring; vi glemmer Blyfodder og alt andet og tumler opad. Da sker det, Kalle stejler saa lang, som han er. Hans forbandede Fodbeklædning, det ene Stykke Sækkelærred er gaaet op og har revet ham omkuld. Vi er færdige. — Manden med Hornbrillerne staar imellem os, han smiler ganske lidt, og det ser ud til, at Hornbrillerne hæver sig paa Næsen. Kalle har rejst sig og begynder tilsyneladende ganske uanfægtet at surre sit Sækkelærred om Foden igen.

»Hvad skyldes Jeres Forjættelse?« spørger Manden og stikker Hænderne i Lommerne.

Skønt det er noget venligt og fortroligt ved Mandens Stemme svarer vi ikke. Man ved jo ikke — der bruges saa mange Kneb — og hvad vil denne Mand os — Kalles Øjne flakker — Sekunderne er dyrebare; men vi gør ingen Forsøg; vi er nok for sløve og ligeglade.

»Na«, siger Manden, »I har vel ikke noget imod at tjene et Par Dollars?«

Hvis en Bombe havde eksploderet, slynget os omkuld og revet Sækkelærredet af Kalles Fødder, var vi ikke blevet mer forbavset end ved Mandens Spørgsmaal om at tjene et Par Dollars. — »Hvor?« buser det

ud af Kalle, hans Ansigt har pludselig antaget Farver.

»Come an,« siger Hornbriller-Manden, og kaster Cigarstumpen fra sig. Videre Forhandling finder ikke Sted. Vi sjokker efter ham op paa Gaden i Milli-onbyen.

Lidt efter suser vi hen over Asfalten i en Taxa; vi véd ikke hvorhen, men det er dejligt. Alt er os ligegyldigt; vi synker dybt ned i de bløde Hynder og tænker ikke over, hvor lang Tid Herligheden maa være.

Vi standser i et Italienerkvarter og følger efter vor »Snuser« ind i et Træhus, der vel nok med et særligt Formaal er opstillet paa Fortovet. Det viser sig at være indrettet som et Slags Kontor. En Mand sidder ved en Pult og rager med en Masse beskrevne Ark Papirer. Han nikker kort til Hilsen.

»Her er Folkene,« siger Hornbrille-Manden, og slaar ud med Haanden som en Slags Præsentation. — »Ikke meget for tidligt,« brummer Kontormanden skotter til os og stikker Kalle en Pen i Haanden. »Skriv dit Navn.« Han kradsede nogle store ubehjælpelige Bogstaver ned i en Protokol, saa kommer Turen til mig; jeg ryster paa Haanden.

Gaden, vi befinder os i, er afspærret; en Filmsoptagelse finder Sted. Vi ser forundret paa en Masse Gogl. Et »Hold Up« bliver filmatiseret, Politi og Banditer i Kamp paa Gaden.

»Det var en farlig Ballade,« siger Kalle, og snuser af Krudtrøgen fra Revolvere og Maskingeværer. Filmsapparaterne snurter.

Saa er vi i Ilden, det vil sige foran et Par Filmsapparaters Linser. Alt omkring os synes i et frygteligt Virvar. Gale Mennesker styrter baade her og der. Nogen brøler Odrer ud igennem Højttalere. Det hele skal klappe på en Gang. En Tumult af den anden Verden, og en anden Verden er det.

Let gaar det som ingen Ting, det er ingen Sag at blive filmet.

Vi er placeret paa Fortovet ved Indgangen til en »speakeasy« (Smugkro). Vi foretager ikke nogen kunstneriske Bevægelser af nogen Art; Ansigtene behøver vi ikke at lægge i Folder for »at tage sig ud«. Det hele er naturotro nok, om man skal kalde det saadan.

Efter Ordrene har vi at rejse os fra den siddende Stilling ved Trappestenen — skutte os — slaas Kraven op i Nakken — stikke Hænderne i Bukselommerne — snige langtsomt af Sted langs Hismuren — for saa til sidst »at staa paa nært Hold« foran Filmsapparatet. Saa er vi færdig.

Igen er vi inde hos Manden i Træhuset. Han ser næppe paa os, men rækker os en Tidollars-sedel hver, medens han sætter et rødt Mærke ved vore Navne i Protokollen.

Kalle spørger, om vi skal komme igen i Morgen. Til Svar ryster Manden paa Hovedet.

Vi traver af Sted. Himlen har aabnet sig. Vi ser os om efter en Restauration, men den maa ikke være alt for fin. Saa snart vi har faaet noget at spise, vil Kalle have sig et Par Sko. Han ved, hvor han kan købe et Par brugte Fedtlædersko med tykke Sæler; de koster halvanden Dollar. . .

Børge Poulsen.

Fiskemarkedet.

»Foroya Fiskaútflutningsfelag« meddeler:

10.—4.—33.

Oporto: Tilførsel af færøsk Klipfisk 0 Tons, af islandsk 12, af fransk Lavée 500. Priser uforandret. Beholdning af Newfoundlandsk Klipfisk 1416 Tons, af alle Klipfiskesorter 1329. Markedet svagt. Kurs for Lst. (110,00 Esc. pr. 1 Pd.).

Barcelona: Ingen Tilførsel. Priser uforandret. Beholdninger af alle Klipfiskesorter 1900 Tons.

Bilbao: Tilførsel af færøsk Klipfisk 209 Tons. Beholdning af færøsk Klipfisk 350 Tons, af islandsk 450. Priser for færøsk Klipfisk 88—89 Ptas. pr. 50 kg, for islandsk 88—89 Ptas. pr. 50 kg. Sterling 40,60.

overhovedet alt Kildematerialet (ogsaa Retsbøgerne!) historisk Værd (S. 80—82, 87—88).

2) Han paastaar, at Skriftet er blotet for videnskabelig Metode (f. Eks. S. 80—83; 86, 87—88).

3) Han gaar i Rette med enkelte Punkter i Bogen.

Inden jeg gaar over til at svare, burde det dog bemærkes, at Prof. E. B. i *intet* Tilfælde fører Bevis, ja, forsøger næppe at argumentere, hvilket han ogsaa selv anerkender (S. 87—88). Angrebet vilde derfor forsaa-vidt ikke udkræve noget Svar, dersom Prof. E. B. ikke nød en velfortjent Agtelse som Historiker.

Ad. 1. Et Lands Retsbøger, i nærværende Tilfælde Grágás, Járnsíða og Jónsbók har en af alle anerkendte aldeles ubestridelig Troverdighe-
de som Kilder. De gamle islandske Lovtekster er blevet kritisk undersøgt af Maurer, Finsen, Páll Briem, Ó. Halldórsson og Ó. Lárússon. Saaledes som Grágás nu er udgivet af Finsen og Jónsbók af Ólafur Halldórsson kan disse Lovtekster ikke underkastes Tvivl som Kilder. Paa disse sikre Lovtekster, hvorefter der dengang og tildels end i Dag er blevet dømt, hviler Bevisførelsen i min Bog.

Det øvrige Kildemateriale er fremdraget for Fuldstændighedens Skyld. Men hermed er intet sagt om, at det skulde være at ringe Værd. De islandske (ikke norske) Ruiner paa

Grønland er en tavs understregning af Sandheden i Sagneternes Ord. Prof. F. Jónsson karakteriserer Sagalitteraturen vistnok rammende i disse Ord: »Sagneternes historiske Værd er i Regelen meget stort, skønt ikke faa Fejl, navnlig med Hensyn til det kronologiske, lader sig paavise.« Men disse Fejl er for det meste blevet eliminerede ved omfattende kildekritiske Undersøgelser. Finnur Jónsson (Salomonsens Konv. Lex. XX, 770) og v. Schwerin (*Einführung* S. 68 not.) henviser til en Del af denne Litteratur, ligesom Oplysningsmateriale af denne Art hober sig op i Forord og Anmærkninger til de kritiske Udgaver. — Taranger (Den n. Rets Hist. I, 10—11) sætter Sagneternes højt som retshistoriske Kilder, og enkelte omtrent ved Siden af Retsbøgerne. Sagaer og Annaler er saaledes Kilder, som det er fuldtud berettiget at tage Hensyn til. Særlig gælder dette, hvor deres Oplysninger findes bekræftet af arkæologiske eller topografisk-geografisk Materiale, som meget ofte er Tilfældet. Naar Prof. E. B. benægter Tilstedeværelsen af arkæologisk Materiale fra Grønland, »der giver politiske eller statsretlige Oplysninger av Betydning,« maa min ærede Modstander have overset Mogens Clemenzens udførlige og nøjagtige Undersøgelser af Tingstedet paa Gardar (Medd. o. Gr. XL II, 334—341; cit. i Grøn. statsr. Stilling i M. S. 107), samt D. Bruuns banebrydende arkæologisk-

topografisk-geologiske Undersøgelser, eller ikke exploiteret dem i den Grad, som de fortjener. Hermed er dog Listen over arkæologisk Materiale om statsretlige og politiske Forhold i Grønland ikke udtømm.

Ad. 2. Ved Udarbejdelse af »Grønlands statsretlige Stilling i Middelalderen« er jeg kun sjælden gaaet tilbage til selve Haandskrifterne, men har saavidt muligt benyttet alm. kendte kritiske Udgaver af Originalteksterne, navnlig Grøn. hist. Mindesmærker. Hvor der i disse let tilgængelige Værker fandtes fulde kildekritiske Oplysninger, har jeg citret Originalteksten og Kildekritiken. Hvor Originalteksten var tvivlsom, har jeg gjort opmærksom paa dette, og hvor de kildekritiske Undersøgelser har forekommet mig mangelfulde, har jeg søgt at finde Bund i dette. Denne Fremgangsmaade er videnskabelig og ikke udenfor det sædvanlige.

Det indvundne rethistoriske Stof er anvendt saaledes, at saavidt muligt er ethvert foreliggende Spørgsmaal blevet behandlet baade induktivt og deduktivt. — Det er blevet bebrejdet mig, at jeg har anvendt Konstruktioner. Dette beror imidlertid ikke paa mit, men paa den ærede Angribers bristende Kendskab til Rethistoriens Metoder. Hvor man finder et Retsfragment, har man ikke Lov til at se paa det som et enkelt isoleret Tilfælde under Tilfældighedens Lov, men som